

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ

YASAMA DÖNEMİ

24

YASAMA YILI

4

ADALET KOMİSYONU

TUTANAK DERGİSİ

14 Aralık 2013 Cumartesi

ADALET KOMİSYONU
GÖRÜŞME TUTANAKLARI

14 Aralık 2013 Cumartesi

---0---

K O N U

Sayfa

**Danıştay Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair
Kanun Tasarısı**

1:37

İ Ç İ N D E K İ L E R

Sayfa

BİRİNCİ OTURUM

1:37

Bekir BOZDAĞ (Başbakan Yardımcısı)	(Yozgat)	1:3, 12:14, 15
Turgut DİBEK	(Kırklareli)	3:4, 9, 15
Ali Rıza ÖZTÜRK	(Mersin)	4:5, 8:9, 14
Ali İhsan KÖKTÜRK	(Zonguldak)	5, 6:7, 10, 11, 14:15
Murat BAŞESGİOĞLU	(İstanbul)	5, 7:8
Ramazan CAN	(Kırıkkale)	6, 14
Bülent TURAN	(İstanbul)	6, 9
Yılmaz TUNÇ	(Bartın)	6
Mevlüt AKGÜN	(Karaman)	9
Recep ÖZEL	(Isparta)	9:10
İsa GÖK	(Mersin)	10, 14
Hakkı KÖYLÜ	(Kastamonu)	10:11
Ömer Süha ALDAN	(Muğla)	11
Prof. Dr. Murat SEZGİNER		14

Açılma Saati: 11.34

Kapanma Saati: 12.58

BİRİNCİ OTURUM

14 Aralık 2013 Cumartesi

Açılma Saati: 11.34

BAŞKAN : Ahmet İYİMAYA (Ankara)

BAŞKAN VEKİLİ: Hakkı KÖYLÜ (Kastamonu)

SÖZCÜ: Yılmaz TUNÇ (Bartın)

KÂTİP: Mustafa Kemal ŞERBETÇİOĞLU (Bursa)

0

BAŞKAN – Komisyonumuzun çok değerli üyelerini, Sevgili Bakanımızı toplantıyı açmadan önce selamlıyorum.

Yeter sayı var, toplantıyı açıyorum. Çalışmalarımızın hayırlı olmasını diliyorum.

Davet babında Komisyonumuza katılımları gerçekleşen kurum ve kişileri ismen sizlerle paylaşıyorum.

Buyurun.

(Toplantıya katılan bürokratlar tanıtıldı)

BAŞKAN – Değerli arkadaşlar, uzunca bir süredir bir araya gelemedik. Tabii, bu, gündemle ilgili bir konu ve bu arada Komisyonumuzdan ayrılanlar var, gelenler var. Onları değerli Komisyonla ismen paylaşmak istiyorum: Çanakkale Milletvekili İsmail Kaşdemir, Bolu Milletvekili Fehmi Küpçü, Aydın Milletvekili Bülent Tezcan, Adana Milletvekili Murat Bozlak Komisyonumuzdan başka görevlere intikal etmek üzere ayrıldılar. Yeni görevlerinde başarılar diliyorum.

Komisyonumuza yeni gelen, seçilen üye arkadaşlarımızı paylaşmak istiyorum: Şuay Alpay Elâzığ Milletvekili, Yusuf Başer Yozgat Milletvekili, Bengi Yıldız Batman Milletvekili, İsa Gök Mersin Milletvekili. İsa Bey beş dakika evvel beni telefonla aradı, Mersin’den havaalanına intikal etti. Cumhuriyet Halk Partisi üyesi olarak görevine fiilen başlayacak birkaç dakika sonra.

Ben yeni arkadaşlara başarılar diliyorum, Komisyon üyelerinin hayırlı olmasını temenni ediyorum.

Değerli arkadaşlar, bugünkü gündemimiz tek maddeden ibarettir. Danıştay Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişikliği Öngören Kanun Tasarısı’dır. Aşağı yukarı on gün önce bütün Komisyon üyelerime mukayeseli metinle birlikte gönderdim. Perşembe günü müzakere edecektik ama cuma günü Adalet Bakanlığının bütçesinin olması ve Adalet Bakanımızın Ankara’da olmaması sebebiyle bugüne erteledim.

Ben çalışmaların tekrar hayırlı olmasını diliyorum.

Sanıyorum, Bakanımız bir ön bilgi, tasarı hakkında bir arka plan bilgisi veyahut da tasarının ruhu konusunda Komisyonumuzu aydınlatacaklar.

Buyurun Sayın Bakanım.

BAŞBAKAN YARDIMCISI BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – Sayın Başkan, Adalet Komisyonumuzun çok kıymetli üyeleri; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Adalet Bakanlığınca hazırlanan ve kanunlaşması amacıyla 29 Kasım 2013 tarihinde Başbakanlığa sevk edilen Danıştay Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı, Türkiye Büyük Millet Medisi Başkanlığımızın tensibiyle huzurunuzda gelmiş bulunmaktadır. Esasen bugün Adalet Bakanımız Sayın Sadullah Ergin Beyefendi huzurunuzda bulunacaktı ancak mazereti nedeniyle bulunamadı. Onu temsilen burada kanunun görüşmelerinde sizlerle birlikte olacağım.

Anayasa’nın 141’inci maddesinde, davaların en az giderle ve mümkün olan süratle sonuçlandırılmasının yargının görevlerinden birisi olduğu, ayrıca Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi’nin 6’ncı maddesinin (1)’inci fıkrasında da, herkesin bağımsız ve tarafsız bir mahkeme tarafından davasının makul süre içerisinde görülmesini isteme hakkına sahip olduğu belirtilmektedir. Ülkemizde idari yargının iş yükünün aşırı derecede artmış olması nedeniyle yargılama süreci yavaş işlemekte ve uzun sürmektedir. Bu durum, Anayasa’nın ve Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi’nin devletlere yüklediği makul sürede yargılama yükümlülüğünün yerine getirilmesine önemli derecede engel teşkil etmektedir. İlk derece idari mahkemelerde karara bağlanan davaların çok az bir kısmı bölge idare mahkemelerinde kesinleşmekte olup, davaların çok önemli bir kısmı temyizen Danıştaya gelmektedir. Adil yargılanma hakkının sağlanabilmesi ve yargılamaların bu kapsamda makul süre içerisinde sonuçlandırılabilmesi için Danıştaya gelen dosya sayısının

azaltılması, mevcut dosyaların süresi içerisinde karara bağlanabilmesi için ise hem yeterli sayıda üye ve hâkime hem de idari personele ihtiyaç duyulmaktadır. Bilindiği üzere Anayasa'nın 155'inci maddesinde Danıştayın idari mahkemelerce verilen ve kanunun başka bir idari yargı mercisine bırakmadığı karar ve hükümlerin son inceleme mercisi olduğu hükmüne yer verilmiştir. İdari yargı mahkemelerince verilen kararların temyiz mercisi olan bu yüksek mahkemenin aşırı iş yüküyle uğraşmak zorunda kaldığı herkes tarafından bilinen bir gerçektir. Bu nedenle hâlen temyizen Danıştay tarafından bakılmakta olan bazı davaların kanun yolu incelemesinin bölge idare mahkemelerine bırakılmasının uygun olacağı değerlendirilerek bu yönde bazı düzenlemeler getirmektedir.

Danıştayın yıllar içerisinde oluşan iş yükü değerlendirildiğinde, 2009 yılında 273.608, 2010 yılında 295.502, 2011 yılında 342.746, 2012 yılında ise 347.890. Belirtilen yıllarda karara bağlanan dava sayısı 2009 yılında 105.146, 2010 yılında 101.753, 2011 yılında 135.751, 2012 yılında ise 138.627'ye ulaşmıştır. Yine, aynı yıllarda sonraki yıllara devreden dosya sayısı ise sırasıyla 2009 yılında 168.462, 2010 yılında 193.749, 2011 yılında 206.995, 2012 yılında ise 209.263 olmuştur. Anılan istatistiki verilere göre bir hesaplama yapıldığında da şu durum ortaya çıkmaktadır: Danıştayın yıllık iş yükünün o yıl içinde karara bağlanan dosya sayısından 2 kat fazla olduğu anlaşılmaktadır. Yıl içinde karara bağlanan dosya sayısı yıllar itibarıyla artmakta ise de, açılan dava sayısının yıl içerisinde karara bağlanan dava sayısından daha fazla arttığı da görülmektedir. Bu nedenledir ki Danıştaydaki dosya sayısının yıllar itibarıyla giderek arttığı, buna bağlı olarak davaların karara bağlanma sürelerinin de her geçen yıl biraz daha uzamakta olduğu da tespittir. Öte yandan 2002 yılında idari yargıda açılmış bir davanın hâlihazırda karara bağlanamamış olması nedeniyle adil yargılama hakkının ihlal edildiğini ileri sürerek Anayasa Mahkemesine bireysel başvuruda bulunan başvurunun talebi üzerine, Anayasa Mahkemesinin vermiş olduğu 2012/1198 esas ve 7/11/2013 tarihli kararında, henüz sonuçlanmayan ve on bir yıl sekiz ay yargılaması süren bu davada özellikle kanun yolunda geçen yargılama sürecinin uzunluğuna dikkat çekerek yapısal bir sorunun ve yargı sisteminin yapısından kaynaklanan makul olmayan bir gecikmenin varlığını kabul etmiştir. Mahkeme kararında, Anayasa'nın 36'ncı maddesince güvence altına alınan makul sürede yargılanma hakkının ihlal edildiğine de hükmetmiştir. Hazırlanan tasarıyla Danıştayda sonuçlandırılmayı bekleyen dosyaların bir an önce karara bağlanması, Anayasa Mahkemesiyle Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi nezdinde makul süre aşıldığı gerekçesiyle idare aleyhine tazminat kararı verilmesinin önüne geçilmesi ve bununla birlikte yargıya olan güvenin kuvvetlendirilerek adalet duygusunun temini ve toplumsal huzurun sağlanması amaçlanmaktadır.

Tasarı, yürütme ve yürürlük maddeleriyle birlikte 17 maddeden oluşmaktadır.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; tasarıyla getirilen düzenlemelere göz attığınızı biliyorum ve bu göz atılan kısımlara baktığımızda, tasarıda getirilen yeniliklerin bazılarını başlık hâlinde sizlerle paylaşmak istiyorum. Danıştaya bir daire ilave yapılmakta, üye sayısı da artırılmaktadır. Danıştayın bu sebeple 15 olan daire sayısı 16'ya çıkmaktadır. Öte yandan İdari Dava Daireleri Kurulu ve Vergi Dava Daireleri Kurullarının yapısı değiştirilmekte ve bu kurullar sürekli hâle getirilmektedir. 2/7/2012 tarihli ve 6352 sayılı Kanun'la üç yıl için İdari Dava Daireleri Kurulunun sadece bu kurulda çalışmak üzere görevlendirilen üyelerle oluşturulmuş yapısı, görülen olumlu gelişmeler nedeniyle bu tasarıyla sürekli hâle getirilmektedir. İdari dava dairelerinde görev yaparken kurullarında görevlendirilecek üyeler sebebiyle dairelerde oluşacak üye açığının kapatılması için de yeni üyelikler verilmektedir.

İdari Dava Daireleri Kurulunun sürekli hâle getirilmesinde de büyük bir ihtiyaç vardır. Esasında Danıştay İdari Dava Daireleri Kurulunun gördüğü davaların sayısına baktığımızda bu net bir şekilde görülmektedir. 2008 yılında 4.828 olan önceki dönemden devir, dönemde açılan 4.988, dönem içinde sonuçlanan 4.164, sonraki döneme devir 5.652. 2012'ye geldiğimizde ise önceki dönemden devir 7.556, dönemde açılan 3.272, dönemde sonuçlanan 4.281, sonraki döneme devreden dosya sayısı ise 6.547'dir. 1 Aralık 2013 tarihi itibarıyla önceki dönemden devir dosya sayısı 6.547, dönemde açılan 4.329, dönemde sonuçlanan ise 5.387'dir. Danıştay İdari Dava Daireleri Kurulu sürekli ve sabit hâle getirilerek hem davaların süratli bir şekilde sonuçlanması ve buradaki işlerin karara bağlanması, usul ekonomisi, adil yargılanma hakkı bakımından pek çok faydayı beraberinde getirecektir. Aynı şekilde Vergi Dava Daireleri Kurulu da aynı gerekçelerle sürekli hâle getirilmektedir.

Öte yandan bir başka önemli yenilik de, burada grup dava diye yeni bir davanın şeklinin öngörülmesi olmaktadır. Zira, grup davada maddi ve hukuki sebebi aynı olan davalarla ilgili önceden bir pilot dava açılması ve bu davanın karara bağlanmasından sonra diğer davaların karara bağlanması hedeflenmektedir ki, bu da hukuki ve maddi sebebi aynı olan davalar nedeniyle hem yargı yükünün azaltılması hem davacıların hakkına hızlı bir şekilde kavuşması hem usul ekonomisi hem de adil yargılanma hakkı bakımından son derece önemli bir yenilik olarak görülmektedir. Detayları zaten madde sırasında ayrıca bu müzakere edilecektir.

Bir de ivedi yargılama usulü adı altında bir usul ihdas edilmektedir. İvedi yargılama usulü, kanunda tahdidi olarak sayılan bazı uyuşmazlıklar hakkında uygulanacaktır. Bunlar ihaleden yasaklama kararları hariç, ihale işlemleri, acele kamulaştırma işlemleri,

Özelleştirme Yüksek Kurulu Kararları, Turizmi Teşvik Kanunu uyarınca yapılan satış, tahsis ve kiralama işlemleri, Çevre Kanunu uyarınca tesis edilen çevresel etki değerlendirme işlemleri, Afet Riski Altındaki Alanların Dönüştürülmesi Hakkında Kanun uyarınca alınan Bakanlar Kurulu kararları. Baktığınız zaman davaya konu uyuşmazlıkların hem vatandaşımız bakımından hem de kamu hizmetleri bakımından öncelikle karara bağlanmasının ne kadar önemli olduğu bir gerçektir, görülmektedir. Bunların süratle karara bağlanması, hem yatırımların süruncemede kalmaması hem vatandaşın hakkının süruncemede kalmaması bakımından son derece önemli. Bu, usule dair getirilen yeniliklere bakıldığında arkadaşlarımızın bana verdiği rakamlar dikkate alındığında, bu konularla ilgili açılan davalarda, davanın açılmasıyla karara bağlanması yaklaşık yüz elli yüz altmış gün gibi bir rakamla sabitlenmektedir ki, bu da hızlı bir şekilde hakkın yerini bulması bakımından son derece önemli, yararlı bir düzenlemedir. Hem devletimiz bakımından kamu hizmetlerinin sağlıklı, zamanında yerine getirilmesi, yatırımların doğru bir biçimde yapılması ve kamunun zarara uğramaması bakımından hem de vatandaşlarımızın hakkının, hukukunun korunması ve hakkını doğru zamanda elde etmesi bakımından son derece önemli bir yenilik olarak görülmektedir.

Ayrıca, bölge idare mahkemelerinde kesinleşen dava sayıları da artırılmaktadır. Zira, Danıştayda görülmesiyle bölge idare mahkemeleri arasında görülmesi arasında pek fazla fark da bulunmayan bazı davaların bölge idare mahkemesi kararlarıyla kesinleşmesi sağlanarak Danıştayın iş yükü hem azaltılmakta hem de daha erken kesinleşme sağlanmak suretiyle vatandaşın hakkına daha erken kavuşmasının yolu açılmaktadır.

Tabii, tasarıyla, iş yükünün karşılama kapasiteleri bakımından da önemli değişiklikler bütün veriler çerçevesinde ortaya çıkıyor ve Danıştay üye sayısını artıran... Çünkü, Danıştay İdari Dava Daireleri Kurulu sürekli hâle getirildiği için, bir de daire ilave edildiği için yeni üye ihtiyacı bulunmakta. Ayrıca, tetkik hâkimi ve diğer personel ihtiyacı bulunmaktadır. Bu tasarıyla bunlar da karşılanmaktadır.

Diğer detayları görüşmeler sırasında, maddelerin müzakeresinde ayrıca müzakere edeceğiz mutlaka. Görüşler, eleştiriler olduğu zaman da bunların değerlendirmesini yüce Komisyon yapacaktır. Ben umuyorum ki Komisyonun değerlendirmeleriyle bu tasarı daha da olgunlaşacak ve Adalet Komisyonun her zaman yaptığı gibi daha iyi bir şekilde buradan bu tasarinin çıkacağına ben inanıyorum, çünkü bu Komisyon her zaman her işin en güzelini yaptı. Ben de geçmişte bir üyesi olarak bu Komisyonda çalışmaktan büyük bir şeref duyduğumu ifade etmek isterim. Bazı maddelerle ilgili değişiklik önerileri de var. Müzakereler sırasında hazırlanan değişiklik önerilerini de sizlerle paylaşacağımızı arz ederim.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Çok teşekkür ediyorum Bakanım.

Ayrıca, Komisyona yönelik referanslarınıza da, müspet atıflara da teşekkür ediyorum.

Turgut Bey, herhâlde ilk söz sizin.

TURGUT DİBEK (Kırklareli) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Sayın Bakanım, değerli arkadaşlar...

Sayın Başkanım, siz sunum yaparken açılıştan sanıyorum “On gün önce gönderdim.” dediniz karşılaştırmada.

BAŞKAN – Yani, on güne yakındı.

TURGUT DİBEK (Kırklareli) – Yo doğrudur, geldi ama ben öncelikle şunu belirtmek istiyorum: Meclisin şu bütçe süreci içerisinde yoğun bir çalışma götürüyoruz. Ben, kendi adıma ve diğer arkadaşlarımızın adını söyleyebilirim: Değişiklikleri yeterince arkadaşlarımızın şu komisyon toplantısına kadar incelediğini ben çok fazla düşünmüyorum, öncelikle onu söyleyeyim.

Şimdi, Sayın Bakan sunum yaptı, istatistiklerden de bahsetti, rakamlar da verdi ama ben, bugün, öncelikle şunu belirteyim: Bugünkü bu toplantıda bu tasarımı biz eğer burada ele alıp geçirirsek yanlış yaparız diye düşünüyorum. Şimdi, burada, tasarıda mutlaka enine boyuna incelenmesi gereken, biraz daha olgunlaştırılması gereken -ki Sayın Bakan da “maddelerde olgunlaştırabiliriz.” dedi-bence ciddi konular var. O yüzden, öncelikle belirteyim, uzatmayayım, bir alt komisyon ihtiyacını ben zorunlu görüyorum. Bu tasarinin bir alt komisyonda arkadaşlarımızla enine boyuna görüşülmesi lazım, uzmanların gelmesi lazım.

Şimdi bakın, iki tane benim burada gördüğüm değişiklik var: Bir: İvedi yargılama usulü geliyor -Sayın Bakan biraz kısa geçti- ama öyle konular var ki ivedi yargılamada belli, sayılmış, tahsis edilmiş, tahdidi olarak “Şunlar, şunlar, şunlar, işte bu yargılama usulüne tabi.” Ne yapılmış? Normalde dava açma sürelerini zaten otuz güne indiriyor tasarı ama orada bir on beş günlük dava açma süresi... “Tebliğden itibaren savunma süresi kesinlikle on beş gün uzatılmaz.” diyor. Artı, sanki iki ayda davanın sonuçlandırılacağı gibi bir durum var. Niçin o davalar, önce bunu anlamamız lazım. Şimdi, Sayın Bakan da saydı: İşte, ihaleden yasaklama kararları hariç,

Turizmi Teşvik Kanunu, acele el koyma, kamulaştırmada... Ama baktığımız zaman kamuoyunun, toplumun ilgisinde olan olaylar, yani ÇED değerlendirmeye ilgili davalar... Akçeli işler diyebilirim, daha çok paranın olduğu işler. Niçin onlarda acele yargılama usulü, ivedi yargılama usulü var, bizim bir anlamamız lazım. Burada bugün bu böyle çok seri bir şekilde geçmemesi gerekir. Sayın Bakan Anayasa'nın 41'inci maddesinden bahsetti ama 36'ncı maddemiz de var, yani Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinin 6'ncı maddesinin karşılığı gibi adil yargılamayı düzenleyen maddemiz de var. Şimdi, böyle hızlı bir yargılamada diğer davaların günahı nedir? Yani, hızlandırıcaksak niye hepsini hızlandırmıyoruz, o usule tabi tutmuyoruz? Hayır, sadece bunları tutuyorsak, niye bunları tutuyoruz? Benim bir defa kafam karışık. Toplumun, kamuoyunun bunu anlaması lazım. Sadece istatistiklerden bakarak... Benim anladığım şu basit olarak: "Biz Danıştay olarak yıl içerisinde davaları sonuçlandırıyoruz ama ne yaparsak yapalım 200 bin dosyanın altına devirleri indiremiyoruz. Yani, dosyaları bitiriyoruz 140 bin, 138 bin civarı dosyayı yılda Danıştay sonuçlandırıyor ama gelen dosya sayısı 350 bin. Biz 150 binini bitiriyoruz, 200 bin yine devrediyor." E şimdi daire sayısı arttı. Kaç değişikli yaptık Sayın Başkanım? 6110, ardından ağustos ayında 2011'de bir kanun hükmünde kararname yani Danıştayla ilgili -gerçi orada daha farklı düzenleme vardı, başkanların, savcılarının görev süreleriyle ilgili ama- ardından üçüncü yargı paketi... Şimdi, bu İdari Dava Daireler Kurulu, 6110'da 31 kişi yaptık, üçüncü yargı paketinde 21 yaptık, üç yıllık geçici bir süre koyduk. Ne kadar geçti? Daha bir yıl geçmeden kalıcı hâle getiriyoruz, tekrar 31 yapıyoruz. Bunları anlamamız lazım.

Grup davaları için de aynı şey geçerli, öncelikle onu da söyleyeyim. Yani, burayı sayısal... İstatistikleri azaltalım, azaltmak için de bunlar, bunlar, bunlar... Danıştaydaki yetkili arkadaşlarımız yani uygulamadan gelenler "Bu değişiklikleri yaparsak, yılda 350 bin dosya geliyor, biz 140 bini çıkarıyoruz, 210 bin devrediyor, bu böyle gitmez. Grup dava yapalım, 'ivedi dava yargılama usulü' diye bir yöntem getirelim." demiş olabilirler, önce bize bunu anlatmaları lazım. Bir alt komisyonda gelsinler, hocalarımız da, uzmanlar da gelsin, bu konuyu bir olgunlaştıralım. Bugün burada bu olgunlaşmaz. Bugün burada bu aynı ivedi yargılama gibi ne olduğunu ne bittiğini anlamadan geçirmiş oluruz diye düşünüyorum. Öncelikle bu konuyu belirtmek için söz aldım. Artı, eğer gireceksek esasına bence önce bunu bir tartışalım arkadaşlarımızla, tekrar söz alırım. Alt komisyon ihtiyacını zorunlu görüyorum Başkanım.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Çok teşekkür ediyorum.

Buyurun Ali Rızacığım.

ALİ RIZA ÖZTÜRK (Mersin) – Evet Sayın Başkanım, şimdi bir konuyu tartışabilmek için öncelikle o konu hakkında bir bilgi sahibi olmak lazım. Yani "Bilgi sahibi olmadan fikir sahibi olunmaz." denilmiş. Şimdi, önümüze gelen bu tasarı, aslında her ne kadar 17 madde gibi gözüküyor ise de çok önemli konuları içeriyor. En azından bizim şu ana kadar sahip olduğumuz, genel hukuk bilgisıyla üstün körü bu konuları tartışamayacağımız ve verimli bir çözüm üretemeyeceğimiz açık. Yani, tasarıda yeni yeni müesseseler var. Doğrudur, Sayın Bakanın söylediklerine şu an ben "Doğru değildir, yanlıştır." diyebilmem için o konuları incelemiş olmam lazım. Gerçekten de o getirilen yeni kurumlar belki de yararlı kurumlardır. Şimdi, aslında bizim Adalet Komisyonumuz... Hep konuşuyoruz, Adalet Bakanlığının gerek sistem içerisinde, toplumda gerekse Hükümette diğer bakanlıklardan farklı bir ağırlığı ve önemi olan bir bakanlık olması gerekir, hukuk devletinde bu böyledir. Türkiye Büyük Millet Meclisinde de Adalet Komisyonu diğer komisyonlardan çok farklı, ağırlığı ve önemi olan bir komisyon. Bugün Türkiye'de biz dönüp dönüp aynı konuları tartışmak zorunda kalıyor isek biraz da yasa yapma konusundaki özensiz davranışımızdan kaynaklandığını ben düşünüyorum. Hepimiz biliyoruz ki, Komisyondaki arkadaşlarımız da biliyor ki geçmişten bu yana aynı konularda tamamen birbirine zıt düzenlemeler yapıyoruz. Bunun nedeni, bu konuların yeterince, enine boyuna bu Komisyonda tartışılmaması ve olumlu ya da olumsuz görüşlerden yararlanılmaması, "Canım bir an önce şunu geçiriverelim." deyip olayı sonuçlandırma isteğinin akıl ve mantığın önüne geçmesidir diye düşünüyorum.

Şimdi, samimi olmamız gerekiyor. Ben bu tasarımı şöyle okudum, yani üstünkörü okudum ama çok ciddi itirazlarımın -genel anlamda ilk etapta çok- olacağı, olduğu çok açık. Ama yani şu vardır, hepimiz biliyoruz insanız, insan ilk bakışında yanlışlıkları görür ama o yanlışlıkların ayrıntısını, o konunun detaylarını çözmeden, o konuyla ilgili belki... Yani kaba çerçevede yanlış gözükebilir ama işin özüne indiğimizde belki de doğrudur getirilen şeyler. O nedenle bu konuda tekrar hata yapmamak lazım.

Tabii Sayın Bakan söyledi, ben 2004'ten bu yana hangi kanunlarda ne kadar değişiklik yapılmış, neden değişiklik yapılmış, onları bir çıkarttım. Yani Danıştay Yasası'nda bile, İdari Yargılama Usulü Yasası'nda bile 2004'ten bu yana pek çok değişiklik yapılmış, hatta aynı konuda farklı şeyler, kısa süreli aralıklarla tekrar gelmiş. Bir hata yapmamak adına...

Şimdi, Türkiye Büyük Millet Meclisinde, aşağıda görüşülüyor. Adalet Bakanlığının bütçesinin dün görüşülmüş olması sadece Adalet Komisyonu üyelerinin dün orada görevli olduğu anlamına gelmiyor. Parlamentodaki çalışmalar da gösteriyor ki hem

Adalet ve Kalkınma Partisinde hem de Cumhuriyet Halk Partisinde ya da MHP’de belirli arkadaşlar zaten o, Meclis Genel Kurul çalışmalarını fiilen izliyorlar. Şimdi, ben bütçe görüşmeleri nedeniyle her gün saat üçte gidiyoruz, ikide, üçte, ben şahsen öyle gittim, diğer arkadaşlarımız da öyle gitti. Yani, şimdi, “Bunu hemen bugün geçirelim, bugün tartışalım, yarın tartışalım, bitiriverelim.” Yani, sanki hemen Genel Kurulda görüşme olanağı varmış gibi anlayışla bakmak biraz şartları zorlamak, arkadaşlarımızı üzmemek olur. O nedenle zaten hemen Genel Kurulda görüşülmeyecek. Bence alt komisyon kurulur, salı gününe kadar -mesela bugün cumartesi, pazartesi, salı var, arada iki gün var- arkadaşlarımızın iki gün belki bunu inceleme olanağı olur. Böyle bir şey de olabilir. Ya da alt komisyon kurulmaz, burada salı gününden itibaren arkadaşlarımız enine boyuna tartışma olanağı bulabilir.

ALİ İHSAN KÖKTÜRK (Zonguldak) – Bütçe görüşmeleri bittikten sonra olmalı bu.

ALİ RIZA ÖZTÜRK (Mersin) – Yani, en doğrusu aslında. Tabii, Sayın Bakanın bilmiyorum, yani bunun... Yani, şimdi, şu: Danıştayımız böyle bir düzenlemeye ihtiyaç duymuş olabilir ama Danıştayımız bugüne kadar nasıl idare etmişse on beş gün daha idare etsin. Zaten hemen burada çıkıp da haydi kardeşim aşağıya gidecek değil. Bu Komisyondaki arkadaşlarımızın hepsi biliyor ki biz alırla bu Komisyondan kanun tasarısını çıkarttık ve aylarca Genel Kurula inmeyen kanun tasarıları gördük. Ben bunun da böyle olacağına inanıyorum. Yani bugün çıktı... Daha bütçe var, bütçeden sonra belki bekleyen 1-2 tasarı daha var. Yani, şimdi, bu tasarının en iyimser koşullarla önümüzdeki yıldan önce Genel Kurula inmeyeceğini ben de biliyorum, arkadaşlarımız da biliyor, Danıştay da biliyor, Sayın Bakanımız da biliyor. O nedenle bunu daha iyi herkesin... Tamam, bir arkadaşımız incelemeyebilir ama içimizden bir arkadaşımızın incelemesi önemli olarsa, buna katkısı ciddi anlamda önemli olarsa bence onu değerlendirmeye değer diye düşünüyorum. O nedenle bugüne kadar yaptığımız alışkanlıkları biraz daha bu şekilde yumuşatarak, daha olumlu yasalara destek vererek, bence verebilmemiz için zamana ihtiyaç olduğunu düşünüyorum.

Yani, tabii ki, bence bütçe görüşmeleri bitse de ondan sonra Komisyon toplansa daha iyi olur ama “Yok kardeşim, onu yapmayalım, hemen yapalım.” diyorsanız, o zaman önümüzdeki hafta içerisinde bu tekrar alınır, yani önümüzdeki hafta içerisinde. İster “Alt komisyona vermeyelim, devam edelim burada çünkü alt komisyonda nasıl olsa bir daha tartışıyoruz.” denilir ama bugün, yarın bu tasarının görüşülmemesi lazım. Bunu incelemek için kesinlikle zamana ihtiyacımız olduğunu düşünüyorum. Yani biz de kuru kuruya itiraz etmeyelim. Yani gerçekten olumlu yanları olabilir. Niye geldi ki buraya? Her şeyi doğru değildir, her şeyi yanlış değildir. Yani üstünkörü gitmesin diye düşünüyorum Sayın Bakan. Siz de takdir ederseniz, bunu bizim de inceleyebileceğimiz...

Ben şahsen dürüstçe konuşmak istiyorum. Genel hukuk bilgisıyla bir iki şöyle bakmakla bu konuda olumlu ya da olumsuz görüş belirtmem benim vicdanımı sızlatır. Ben bunu incelemem gerektiğini düşünüyorum, ilgilileriyle tartışmam gerektiğini düşünüyorum, hocalarla görüş alışverişinde bulunmam gerektiğini düşünüyorum, Danıştay üyesi arkadaşlarımızla tartışmam gerektiğini düşünüyorum. O nedenle, araştırma inceleme yapabilmem için de zamana ihtiyacımızın olduğunu düşünüyorum ve bu nedenle, dediğim gibi ya alt komisyona gönderelim ya da görüşmeleri önümüzdeki haftaya bırakalım, arka arkaya devam edelim diye düşünüyorum.

Saygılar sunuyorum.

BAŞKAN – Ali Rızacığım teşekkür ediyorum.

Tabii, esasa geçemedik daha ön talepler, yöntem sorunu. Sayın Bakanım, bizim teamülümüz yani Adalet Komisyonun teamülü önemli kanunlarda geneli üzerindeki müzakereyi de alt komisyondan sonra fakat ben bu teamülün aksi uygulama olabilir anlayışı içerisinde, muhterem Komisyon üyelerine, geldiğinin ertesi günü mukayeseli metin de hazırlayarak -kolaylıkla ona bak, buna bak- o fırsatı verdim.

O zaman ben bir de bu konuda, Murat Bey, sizi dinleyelim Sevgili Bakanım, ondan sonra adil veya rasyonel veya verimli bir sonuca ulaşmaya çalışalım. Ben mevcut sürenin bir defa bilgilenme, enformasyon için yeterli olduğunu düşünüyorum ama Komisyonun talebi, arz edeceğim tabii.

Buyurun.

MURAT BAŞESGİOĞLU (İstanbul) – Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Sayın Bakanım, değerli Komisyon üyelerimiz, değerli katılımcılar; şayet alt komisyon noktasında bir eğilim belirdiyse ben vaktinizi almayayım. Yani konuşmamdan sarfınazar edebilirim ama istiyorsanız kısaca ben de alt komisyon kurulması taraftarıyım, o konudaki gerekçeleri mi arz edeyim.

BAŞKAN – Peki, başka bu konuda söz almak isteyen.

Ramazan buyurun.

RAMAZAN CAN (Kırıkkale) – Sayın Başkanım, Sayın Bakanım, değerli arkadaşlar; hepinizi saygıyla selamlıyorum. Gerek kanun tasarısının genel gerekçesini de ve madde gerekçelerinde gerekse Sayın Bakanımızın gerekçelerinde açıklandığı üzere maddeler gayet sarıh. Gerek Avrupa İnsan Hakları Mahkemesine gerekse Anayasa Mahkemesine bireysel başvuruda makul sürelerinin ihlal edildiği Anayasa'nın 36 ve 41'inci maddesindeki adil yargılanma hakkının ihlal edildiği, burada tespit edilmiştir. Diğer taraftan Danıştayın iş yükünü hafifleterek bölge idare mahkemelerine yönlendirme ve dava daire sayısının artırılması ve sürekli hâle getirilen kurulların oluşturulması nedeniyle, burada madde gerekçelerinde de anlatıldığı üzere, herhangi bir sıkıntı yok. Sizin göndermiş olduğunuz gündemde de zaten bugün bitirmeyi zaruret hâline koymuyor, devam eden günlerde de bu tartışmalara devam edebiliriz. Bugün bu tartışmalara başlayalım, eğer yetiştiremezsek yarın bir gün de devam ederek, çalışarak bunu sonuçlandıralım diye düşünüyorum. Alt komisyona gönderilmesine karşı olduğumu belirtiyor, tekrar teşekkür ediyorum.

BÜLENT TURAN (İstanbul) – Perşembeydi bugüne alındı zaten.

BAŞKAN – Bu konuyu artık şey yapalım mı?

Tunç buyurun.

YILMAZ TUNÇ (Bartın) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Sayın Bakanım, değerli Komisyonumuzun üyeleri; tabii, tasarının bize geliş tarihi 6/12/2013, sekiz gün önce gelmişti. O nedenle Komisyon üyelerimiz için yeterli bir inceleme süresi vardı, buna katılmadığımı belirtmek istiyorum. Tasarıya baktığımızda gerçekten önemli düzenlemeler içeriyor. Özellikle Danıştayın iş yükünü azaltacak, yargılamayı hızlandıracak önemli ve faydalı değişiklikler. Bu nedenle Komisyonumuzda alt komisyon oluşturmadan... Çünkü madde sayısı itibarı ile de 17 maddelik bir tasarı, madde sayısı az. Bu nedenle alt komisyona gerek olmadığı kanaatindeyim, komisyon çalışmalarını sürdürmemizi daha uygun buluyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkürler.

Buyurun İhsan Bey.

ALİ İHSAN KÖKTÜRK (Zonguldak) – Şimdi, Sayın Başkanım, bütçe görüşmeleri biliyorsunuz Genel Kurulda devam ediyor. Bütçe Türkiye Büyük Millet Meclisinin en önemli faaliyetlerinden birisi. Ve bu bütçe görüşmeleri sadece şu an aşağıda konuşan arkadaşları ilgilendirmiyor, Parlamentodaki tüm milletvekillerini ilgilendiriyor. Milletvekillerinin görevlerinden bir tanesi yasama, diğeri denetleme. Şu an 2014 yılı bütçesinde milletvekillerinin tamamının kamu kuruluşlarının yapmış olduğu harcamalar hakkında bilgilendirme ve bunları denetlemeyi izleme hem bir hak hem de bir görev olarak karşısında duruyor. Şimdi, siz, Adalet Komisyonu üyelerini, bütçe görüşmeleri devam ederken milletvekillerinin asli sorumluluğundan mahrum bırakarak burada komisyon toplantısına çağırıyorsunuz. Şimdi, ben bunu doğru bir yaklaşım olarak bulmuyorum. Meclis Başkanlığının göndermiş olduğu yazıda bütçe görüşmelerinin önemi nedeniyle Meclise ziyaretçi bile yasaklanıyor, tüm milletvekillerinin Genel Kurulda hazır bulunması için ziyaretçi yasağı getiriliyor ama siz Meclis Başkanlığının bu anlayışından farklı bir uygulamayla bizi Genel Kurul toplantılarına katılmaktan men edecek bir başka toplantıyı gündeme alıyorsunuz. Şimdi, bu prensip olarak kesinlikle doğru bir yaklaşım değil. Yani biz, dolayısıyla bu görüşmelerin... Ben bu tasarımı genel olarak inceledim. Arkadaşlarımızın söylediği gibi çok yararlı, çok, işte adil yargılanmaya uygun bir değişiklik olduğunu düşünmüyorum. Belki Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinden dönecek pek çok düzenleme olduğunu da düşünüyorum. Ama ilkesel olarak bugünkü toplantıyı kesinlikle doğru bulmuyorum. Bu, Meclisteki milletvekillerinin iki farklı görev ve sorumlulukla karşı karşıya getirerek asli sorumluluklarından bir tanesinden feragat etmeye zorlayan, mecbur eden bir düzenleme olarak, bir uygulama olarak karşımıza çıkıyor. Bunu kesinlikle doğru bulmuyorum, bir.

İkincisi: Ramazan arkadaşımızın mantığıyla yapmış olduğunuz düzenlemeler maalesef bir yıl sonra, altı ay sonra yeniden karşımıza geliyor. Danıştayla ilgili, biliyorsunuz, Danıştay ve Yargıtay değişiklikleri gündeme geldiğinde Cumhuriyet Halk Partisi üyeleri olarak geçen dönem 2007 yılındaki Parlamentoda, 23'üncü Dönem Parlamentosunda biz 5 milletvekili istifa etmiştik. Çok hızlı bir şekilde, alalece, Yargıtay ve Danıştay değişiklikleri Türkiye Büyük Millet Meclisi ve Adalet Komisyonu gündemine getirilmişti ve biz bu değişikliklerin yararlı olmayacağını, Danıştayda ve Yargıtayda sıkıntılar yaratacağını ifade etmiştik. Ancak, o toplantıda söz hakkımız ve önerge hakkımız kısıtlanmıştı, beş dakikayla kısıtlanmıştı ve alalece bu Danıştay Yasası ve Yargıtay Yasası değiştirilmişti. Arkasından Yargıtay reformu paketlerinde değiştirdiğimiz düzenlemeler tekrar önümüze geldi. Dediniz ki: "Biz o zaman yanlış yaptık, şimdi doğrusunu yapıyoruz." Arkasından kanun hükmünde kararnameyle değişiklikler gündeme geldi. Şimdi, onlardan altı ay sonra, bir sene sonra yeniden aynı değişiklikleri, "Efendim, biz doğru yapmadık, yanlış yaptık." diye yeniden değiştirmeye

kalkıyoruz. Yapboz tahtasına döndü yüksek yargı. Burada hangi hesaplar var? Hangi hesaplarla bu tasarı gündeme geliyor, biz bu hesapların hepsini biliyoruz. Yani bunlar yargının işleyişiyle, adil yargılama ilkesiyle bağdaşmayan hesaplar. Bu tasarının hazırlanmasında da bu hesapların öne çıktığını görüyoruz.

Yargıda büyük bir hâkimiyet savaşı var, büyük bir bilek güreşi var. Şehir hastanelerinin ve TAV'la ilgili kararların Sayın Başbakan'da yaptığı rahatsızlıklar var bu tasarının arkasında, bir sürü şey var. Biz bunların hepsini biliyoruz, biz bunları sabaha kadar da burada tartışmaya hazırız ama ilkesel olarak sizin Adalet Komisyonu Başkanı olarak bugün Türkiye Büyük Millet Meclisinde bütçe görüşmeleri devam ederken bizim oradaki bütçeye aktif olarak katılma, kurumların bütçelerini Millet Meclisi tarafından tahsis edilen, bizim tarafımızdan halk adına tahsis edilen bütçelerini nasıl kullandıklarını öğrenme ve denetleme hakkımızı elimizden alacağınız bir toplantı uygulamasına şiddetle karşı çıkıyorum, doğru bulmuyorum. Bu toplantının bütçe görüşmelerinden sonra yapılması lazım. Yoksa biz bunu oturur, sabaha kadar tartışırız. Oradaki bilek güreşinden tutun, işte, dairelerde ne amaçlandığı, hangi Yargıtay, Danıştay kararlarından rahatsızlık duyulduğu, biz bunların hepsini oturur burada konuşuruz sabaha kadar, saatlerce de konuşuruz arkadaşlarımız konuşmak istiyorsa ama mesele bu değil. Burada doğru bir yasal düzenleme yapmamız gerekiyor. Adalet Komisyonunun hukukun temel ilkelerine uygun çalışması gerekiyor. Yoksa Ramazan Bey'in ifade ettiği gibi, "Üç ayda bir, altı ayda bir biz doğru yapıyoruz." mantığıyla yani bilim adamlarının, muhalefetin, efendim, işte, baroların görüşlerine itibar etmeden kendi mantığınızla hareket ederseniz, ondan sonra da biz altı ay sonra yeniden aynı konuda toplanmak zorunda kalıyoruz. Doğru bulmuyorum efendim, yani bu toplantıyı erteleyin ya alt komisyon oluşturun ya da bütçe görüşmelerinden sonraya bırakın, doğru bir yaklaşım değil bu.

BAŞKAN – Değerli arkadaşlar, Adalet Komisyonu bütçe görüşmeleri sırasında reform tarihine mal olan işleri sonuçlandırdı, Borçlar Kanunu öyledir ve çok verimli şekilde sonuçlandırdı. Bütçe görüşmeleri sırasında müzakereye dinleme yoluyla da katılma elbette ki değerli üyelerimin en tabii hakkıdır. Ama kürsüde konuşma yoluyla katılma zorunluluğunun olmadığı hâllerde değerli üyelerimin her birisinin Komisyon'da yasama görevlerini rasyonel şekilde getirebileceği düşüncesineyim, bir.

Ayrıca, Komisyon Başkanı olarak toplantıdan evvel bütün partili arkadaşlarımızın kök başkanlarına -bu ibare bana aittir, bu terim bana aittir- hepsine bilgi verdim ve bu, gerçekten aykırı olsaydı yani değerli arkadaşlarımızın aşağıdaki denetim hakkını önleme gibi bir sonuç doğursaydı buna izin vermezdim. Zaten bu gibi durumlarda aşağıya konuşmak üzere inen -Borçlar Kanunu'nda bunu uyguladık- arkadaşlara... Konuşsun, ara verdik, ondan sonra. Burada bütün mesele en doğruyu yapabilmek, muhalefetin eleştirilerini...

ALİ İHSAN KÖKTÜRK (Zonguldak) – Soru sormak hakkımız var sayın Bakanlara. Siz bizim denetim hakkımızı, soru sorma hakkımızı elimizden alıyorsunuz.

BAŞKAN – O arada şey edebiliriz. İhsan Bey, onları yerine getiririz diyorum yani onlar yerine getirilebilir.

Buradaki mesele şu:

ALİ İHSAN KÖKTÜRK (Zonguldak) – Nasıl yerine getireceğiz?

BAŞKAN – Arkadaşlar, bir dakika.

ALİ İHSAN KÖKTÜRK (Zonguldak) – Bizim denetim hakkımızı elimizden alıyorsunuz bütçeyle ilgili.

BAŞKAN – Peki, efendim, ben çok düz ve beyanınızı insaflı şekilde karşılayan bir anlatımda bulunduğumu zannediyorum.

ALİ İHSAN KÖKTÜRK (Zonguldak) – Katılmıyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN – Katılmayacaksın tabii ya.

Şimdi, burada iki yol var: Bir öneri "Biz daha inceleyemedik, salı gününe.", bir öneri "Alt komisyona.", bir öneri "Devam edelim çalışmalara." diye. Bu, tamamen benim takdirimde olan bir keyfiyet değil, muhterem Komisyonun takdirinde. Sayın Bakanım, bu konuda... Çünkü siz de ifade buyurdunuz ki önergelerle bunu dönüştüreceğiz. Önergeleri de müzakere imkânını temin bakımından, geneli üzerindeki müzakere'nin bugün yapılması veya salı gününe yetişecek kesin süreli alt komisyon raporundan sonra yapılmasının pratik şeyi yok, o gün de aynı sonuç doğar. Bakanımız ne düşünür? Bilhassa, müzakere sırasında önerge zaruriyetinin de varlığı hâlinde geneli üzerinde müzakere yaparız ama arkadaşlar diyor ki. "Okuyamadık." İncelemeyi sağlamak için ben o fırsatı tanıdım. Buna rağmen nasıl olsa ocakta gündeme alınır en erken şekilde. Buna ne buyrulur? Muhalefetin ortaya koyduğu, alt komisyonun kısa süreli, salı gününe kadar çalışma yapması iradesine yürütme organı ne buyurur?

ALİ İHSAN KÖKTÜRK (Zonguldak) – Salı günü alt komisyon zaten toplanır Başkanım.

BAŞKAN – Bakın, üstadım, ben bugün bu müzakereyi sürdürürüm, biter.

ALİ İHSAN KÖKTÜRK (Zonguldak) – Bizim itiraz gerekçemizin anlaşılmadığını düşünüyorum.

MURAT BAŞESGİOĞLU (İstanbul) – Sayın Başkanım, ben bir söz...

BAŞKAN –Buyurun.

MURAT BAŞESGİOĞLU (İstanbul) – Alt komisyon konusunda sanki bir görüş birliği olduğu için düşüncelerimi arz etmekten sarfınazar ettim.

BAŞKAN – Yok, tabii, tabii, esasa geçmedik.

MURAT BAŞESGİOĞLU (İstanbul) – Şimdi, Sayın Başkanım, değerli arkadaşlar, şu anda Mecliste bütçe görüşmeleri olmasa idi siz bugün, cumartesi günü Meclis komisyonunu teamüllere göre toplamazdınız.

BAŞKAN – İzinli, toplayabiliyoruz ama toplamıyoruz.

MURAT BAŞESGİOĞLU (İstanbul) – Yani Parlamento teamüllerle yaşayan bir kurum Sevgili Başkanım yani siz en çok buna dikkat eden birisiniz. Yani cumartesi günü hiçbir gerekçe yokken Adalet Komisyonunun toplanması mümkün değil. Bir de yani Borçlar Kanunu’nun örneğini verdiniz. Borçlar Kanunu’nda bir uzlaşma vardı bildiğimi kadarıyla, ondan dolayı bütçe sırasında görüşüldü. Ama benim bildiğim, bütçe görüşmeleri sırasında Adalet Komisyonu ve sair komisyonlar toplantı yapmazlar, geçmişte bu böyle olmuştur, çok istisnalar hariç. Şimdi, burada bir acele var yani bu acelenin gerekçesi ne? Şimdi, 3 Aralıkta Başbakanlıktan Meclisimize geliyor bu tasarı. Efendim, 5’inde Başkanlık, Plan ve Bütçe, İnsan Hakları ve Adalet komisyonlarına havale ediyor. Daha Plan ve Bütçede ve İnsan Hakları Komisyonunda on günlük bekleme süresi dahi dolmamış.

BAŞKAN – Geldi yazılar bize.

MURAT BAŞESGİOĞLU (İstanbul) – Haberimiz yok onlardan. Ne dediler, onları bilmiyoruz?

Yani, bu, bizim daha önceki kanunlara sarf ettiğimiz zaman maliyetinden çok farklı bir durum var. 5’inde gelmiş, hemen diyorsunuz ki: “Cumartesi günü bunu görüşelim.” Bütçe devam ederken, ki düne koydunuz, dün Adalet Bakanlığı bütçesi vardı, hiç olmayacak bir şeydi yani. Herkes oradayken...

BAŞKAN – Düne değil, Perşembe gününe.

MURAT BAŞESGİOĞLU (İstanbul) – Bir gün evveline yani.

Şimdi, Sayın Bakanımız Sadullah Bey yok yani bu önergeler, vesair gündeme gelecek. Sonra, Sevgili Başkanım yani ben hatırlıyorum bu Danıştay Kanunu hakkında bir yılda 3-4 tane değişiklik geldi bizim önümüze ya. Bu İdari Dava Daireleri Kurulunda ne var ben anlamıyorum, kaç kere değişti bu yani? Sabit oldu, seyyar oldu, 30 kişi oldu, tüm üyeler oldu. Yani Allah için bir şey yapalım, bu kadar öngörüsüzlük -affedersiniz- olmaz, altı ay içerisinde bu kurulu bu kadar değiştirmek, oynamak olmaz. “Hukuk güvenliği” diyoruz, “istikrar” diyoruz. Bu işin tarafları var, davacılar var, müstekiler var, sonra -yani şöyle bir baktım ben, tam inceleyemedim bunu- idari usul hukukuna çok köklü değişiklikler getiriyoruz. Grup dava, ivedi yargılama yani sadece grup dava bir tasarı konusu olabilir yani Türkiye’deki usul konusundaki üstatların, hocaların toplanacağı, günlerce tartışacağımız bir konu olması lazım. Doktrine yeni bir müessese kazandıracğıız, onun için yani burada lütfen...

Ha, zaman maliyeti... Buradan siz bunu bugün bitiremezsiniz yani bugün bitse bile bunun Genel Kurulu var, aşığı var yani derdimiz şu ki: Bir şey olsun, biz de bundan mutmain olalım. Bu acelenin arkasındaki sebep nedir? Danıştaya 132 yeni üye seçilecek yani bunların geri planını biz bilelim Adalet Komisyonu üyeleri olarak ki bunu sindire sindire götürelim. Onun için de bir alt komisyon kurulması zaruri. Takdir yüce Komisyonun tabii ki.

BAŞKAN – Evet, Ali Rıza Bey, buyurun.

ALİ RIZA ÖZTÜRK (Mersin) – Şimdi, Sayın Başkanım yani hakikaten bir acelecilik var, onu anlayamıyorum. Yani, ben burada çok iyi niyetli bir şekilde bu konunun bir gerginlik nedeni yapılmasını gerektirecek bir konu olduğunu düşünmüyorum yani şu anda tartıştığımız konunun.

Şimdi, eğer bu konu bu kadar çok önemliyse Danıştay, yüce mahkeme açısından, bugüne kadar neden yatmışlar? Parlamento hiç kimsenin istediği şekilde, istediği tarzda yapacağı bir organ değil yani böyle bir şey olmaz. “Bizim acelemiz var.” Yatıyorlar, yatıyorlar... Bizim bu Komisyon ne zamandır toplanmadı şeyden önce? Bir sürü zaman vardı, o zaman bu niye gelmemiş çok önemliymiş de. Yani, ben sinirlenmek istemiyorum, kimseyi kırmak istemiyorum. Eğer siz iktidar partisi olarak bizim katkılarımızı istiyorsanız, bizim makul talebimizi kabul etmeniz lazım, “Yok, devam edeceğiz.” diyorsanız, buyurun devam edin. Biz size hiçbir katkı sunmayız. Yani, her konuda “Benim dediğim dedik, yaptığım düdük.” Yani, Anayasa Mahkemesi bir kanun tasarı hazırlıyor, dayatıyor Komisyona. Ondan sonra, Danıştay getiriyor, dayatıyor Komisyona. Allah aşkına nerede görülmüş ya, bir hafta içinde Genel Kurula gelip de o kanun tasarısı görüşülecek.

Ben dürüstçe konuşuyorum, ben bu Komisyondaki arkadaşların, iktidar partisi mensubu arkadaşların bunu incelediğine inanmıyorum, birbirimizi kandırmayalım. Onları da ben orada görüyorum, benim gibi koşturuyorlar. Ramazan akşama kadar oralarda, koşturuyor adam yani nasıl inceleyebilecek?

Şimdi, ben size...

MEVLÜT AKGÜN (Karaman) – Ama inceledik, gerçekten inceledik.

ALİ RIZA ÖZTÜRK (Mersin) – Ya, bırakın ya!

Ya, tamam, bakın, birbirimize politika yapmayalım. Ben size çok dürüstçe bir şey söyledim. Yani orada o da koşturuyor, ben de koşturuyorum.

Şimdi, gecenin geç saatine kadar zaten olağanüstü koşullar, üçe kadar, insan orada koşturuyor, ben bugün gene oradayım. Nöbetçiyiz biz bir de, bizim nöbet sistemimiz de var.

BÜLENT TURAN (İstanbul) – Siz haftada bir nöbet tutuyorsunuz, biz her gün nöbetçiyiz.

ALİ RIZA ÖZTÜRK (Mersin) – Yani anladım, kardeşim ben sizinle kendim arasında ayırım yapmıyorum konuşurken ama biraz da insanlar parlamenterlere, milletvekillerine saygı duymalı. Böyle bir şey olmaz. Yani, yatacaklar yatacaklar son gün “Bizim ihtiyacımız var, buyurun bunu çıkartın Medisten.” Böyle bir şey olmaz. Çıkartalım ama tartışalım, onların ihtiyacı neyse onu giderecek şekilde yapalım. Sayın Bakanım yani bu bence gerginlik yapılmasını gerektiren bir konu değil.

Borçlar Kanunu’nu söyledin, görüştük de ne oldu Borçlar Kanunu? En sonunda, biliyorsun uzlaşma yoktu, 60 maddede bir kesildi, 70 maddede bir kesildi, ta uzlaşma olana kadar; uzlaşma oldu, bir günde hepsi geçti. Yani, bunun uzlaşmayla geçmeyeceğinin garantisi var mı? Belki getirilen müesseseler doğru müessese olabilir, onu söylüyorum. Yani, itiraz etmeyeceğimiz... Burada bizim ikna olmamız lazım, tartışabilmemiz lazım, tartışabilmemiz için bilgi sahibi olmamız lazım. Bu müesseseler benim genel hukuk bilgi siyle çözebileceğim konular değil. Ben bugüne kadar Danıştaydaki herhangi bir üyeye bu konuda tartışmış değilim, tartışmak istiyorum. Danıştay üyesi arkadaşlarımızdan bilgi almak istiyorum, idare hukuku hocalarımızdan bilgi almak istiyorum, bunlarla bu konuyu konuşmak istiyorum. Bunu size daha önce de söyledim. Yani, şimdi, tamam, perşembe günü konuşmamızda sanki bir alt komisyona gönderme konusunda aramızda bir konuşma geçti ve bugüne ertelenmesi talebi bizden gelmedi, sizden geldi. Biz de makul karşıladık yani ben illa “Cumartesi gün olmasın.” demedim, biliyorsun ama ben bunu söylerken yani yok cumartesi olmasın demememin nedeni - “Tamam” dedim- cumartesi herhâlde toplanacağız, bir alt komisyonu gönderecek Sayın Başkan, belki Bakanın işi olabilir. Yani, biz Bakanın işi olduğu zaman anlayışla karşılıyoruz da sizin işiniz olduğu zaman anlayışla karşılıyoruz da şimdi burada bizim talebimiz kişisel talebimize de değil...

Ben şahsen Ali Rıza Öztürk olarak bu kanun tasarısının bu hâliyle hiçbir şey belirtmem çünkü belirtsem belki yanlış olacak, belki haksızlık yapacağım. O nedenle, benim taleplerim budur. Bizim katkımıza ihtiyacınız varsa lütfen bunu anlayışla karşılayın. Sayın Bakan bu Komisyonun üyeliğini yaptı ve kendisi hukukçu, tamam, Bakan da ama bir de milletvekili, parlamenter yani. Biraz da parlamenterlerin düşünülmesi lazım arkadaş, böyle olmaz bu.

BAŞKAN – Peki, teşekkürler.

Bakanım, bu aşamada...

RECEP ÖZEL (Isparta) – Sayın Başkanım...

BAŞKAN – Bakana bir söz vereyim...

RECEP ÖZEL (Isparta) – Sayın Başkan, bir şey söyleyeyim de size ondan sonra devam edelim.

BAŞKAN – Buyurun.

RECEP ÖZEL (Isparta) – Sayın Başkanım, sıra bendeydi, benden sonra 4 arkadaşla söz verdiniz.

BAŞKAN – Özür dilerim Recepçğim.

RECEP ÖZEL (Isparta) – Hatta bazılarının ikinci defa söz verdiniz, bunu, sizi protesto... Ama, sizi seviyorum, saygı duyuyorum yani.

TURGUT DİBEK (Kırklareli) – Zaten protesto ediyorum demedi, “protesto” dedi yarım bıraktı.

RECEP ÖZEL (Isparta) – Sayın Başkanım, tabii, arkadaşlar yasayı, gelen tasarımı incelememiş olabilirler. Ali İhsan Bey biraz önce daha önceki Danıştay Kanunu’nda yapılan değişiklikle sistem değiştiriliyor gibi... Bizim o yasada değiştirdiğimiz konuyu burada kalıcı hâle getirmek için bu tasarının getirildiğini zannediyorum.

Şimdi, alt komisyona gitmesi bir öneri olabilir ama bütçe görüşmelerinde ben bütün muhalefet milletvekillerinin orada tam kadro bulunduğu da hiçbir zaman şahit olmadım. Buradaki bulunan, bu tarihte bulunan arkadaşlar herhâlde bütçe görüşmelerinin sonuna kadar tam kadro orada bulunmayı istiyorlar, bu konuda kendilerini tebrik ediyorum.

ALİ İHSAN KÖKTÜRK (Zonguldak) – Sen yasayı okumamışsın ki, okumadığın yasayı görüşelim diyorsun.

RECEP ÖZEL (Isparta) – Sayın Başkanım, alt komisyon bir katkı sağlayabilir ama bizim zaman açısından bir sıkıntımız yoksa üst komisyon olarak bunu bugün görüşebiliriz, yarın görüşebiliriz, pazartesi, salı günü görüşebiliriz, buna devam edebiliriz. Alt komisyona gerek olmadan, bütün bu yasayı, 17 madde zaten... 17 madde olduğu için üst komisyonda bugün de yarın da...

BAŞKAN – Evet, arkadaşlar...

Bir dakika, Bakana da söz vereceğim ondan sonra sonuçlandıracağım, devam veya...

Buyurun Sayın Gök.

İSA GÖK (Mersin) – Arkadaşlar, herkese saygılar sunuyorum, toplantıya ilk kez katılıyorum, iyi çalışmalar diliyorum herkese Sayın Bakan dâhil.

Sayın Başkan, konusu geçen kanun Danıştay ile İdare Yargılama Usulü Kanunu. Biliriz ki hukuk devletinin idari işlem ve eylemlerinin denetlenmesinin en önemli kısmı budur. Hukuk devleti olma ilkesi de budur, devleti denetleme imkânı var, başka türlü yok. Konuşacağımız her 2 kanun, şu anda Avrupa Birliği'nin en çok önem verdiği kanun, ceza kanunundan daha fazla, çünkü denetlenebilirlik kanunudur bunlar, idarenin denetlenme kanunlarıdır. Usulü ve Danıştay'ı değiştireceksiniz. Kanun tasarısında bir tek CMK'yla alakalı bir asliye ceza mahkemelerinde savcıların... Malumunuz, geçici bir maddeyle 2014 Ocağına kadar mahkemelere çıkma olayını kaldırmıştı Sayın Meclis. Onun da bir acelesi olduğunu ben çok düşünmüyorum. Nedeni de, Mersin Adliyesinden söyleyeyim Hakkı Başsavcım, 76 hâkimimiz var, 52 savcımız var. Felaket bir savcı ataması oldu. Ha memnunuz, çok memnunuz, yargı camiası adına çok memnunuz ama onun için de...

HAKKI KÖYLÜ (Kastamonu) – O zaman devam ettirelim...

İSA GÖK (Mersin) – İnanın, yok, dosya kalmadı Başsavcım, dosya kalmadı, vallaha. Hazırlıkları inceleniyor, çünkü sürekli adliyenin hazırlıklarına bakarım ama dosya kalmadı. Dolayısıyla o CMK'da yapılması düşünülen, 1/1/2014'e kadar geçerli olan kanunu 2019'a uzatmanın da bir aciliyeti yok. Çünkü, adliyelerde tüm savcı arkadaşlarımızın hazırlık dosyası azaldı, kalmadı. Duruşmalardaki klasik sisteme geçmesi gerektiğini düşünüyorum ben. Dolayısıyla, şu tasarıda hiçbir maddenin büyük bir aceleyle ele alınmasını gerektirir hiçbir husus yok. Benim hukukçu olarak naçizane talebim arkadaşlar.

Mukayeseli hukuku mutlaka konuşmak zorundayız, AB normlarını bir alt komisyonda uzun uzun incelemek zorundayız çünkü devletin denetlenebildiği tek kanunun altı ayda bir değiştirilmesi ve özellikle yargılama usulünün, sürelerin geri çekilmesi, tebligatların değiştirilmesi, cevap sürelerinin daraltılması, tashihi karar, karar düzeltme yoluna gidişin kaldırılması bunlar -tabii, devrimin ne olduğu tartışılır ama- çok niteliksel değişiklikler. Ben bunları hukukçu gözüyle, bir mukayeseli hukukta özellikle Fransız sistemini -madem ki bizim meihazımız Fransız sistemi- bunun enine boyuna tartışılması gerektiğini düşünüyorum. Evet, Avrupa'da idari yargıda birtakım çalışmalar var ama arkadaşlar bu çalışmalar şu anda bizlerin yaptığı minvalde değil. Yani, dava süresini veya başvuruyu azaltıcı, dava açmayı zorlaştırıcı, süreleri daraltıcı şeyler değil, burada yürütmenin durdurulması, karar yetkisini kaldırılıyorsunuz. Bunlar çok ciddi olaylar. Tamam, Danıştay Başkanı "Hükûmetin elini bağlamak görevimiz değil." dedi. Kabul ama bu da değil, bu kadar da değil.

Benim için mukayeseli hukuk önemlidir, Avrupa ve AB normları önemlidir, Fransız uygulaması -bizim meihazımız- önemlidir. Eğer arkadaşlarımız bir akılselimi düşünürse yani bir an önce değil, doğruyu yapma mantığından hareket edecek olursak çok kısa bir süreliğine bir alt komisyona bu gönderilirse ve alt komisyonun da mukayeseli hukuk konusunda iyi bir çalışma yapması -yoğun bir çalışma yapmasını tavsiye ederim- olursa Komisyonun tüm üyeleri de bu konuda aydınlanacaktır ve yapılacak olan düzenlemenin mantığı olacaktır.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Çok teşekkür ediyorum Sayın Gök.

Buyurun Hakkı Bey.

HAKKI KÖYLÜ (Kastamonu) – Sayın Başkanım, Sayın Bakanım; ben söz almayacaktım bu aşamada ama şimdi muhalefet milletvekili arkadaşlarımız ısrarla bir alt komisyon kurulmasını ve daha detaylı incelenmesini talep ediyorlar, Sayın Bakanımız da bazı önergelere bahsetti. Elbette ki kanun hassas bir kanun, bence de iyi değerlendirilmesi gerekir. Konuşmaların çoğuna katılıyorum

yalnız Ali İhsan Bey “Arkasında ne var?” falan gibi şeyler söyledi. Onu pek tasvip etmiyorum, öyle bir düşüncemiz hiçbir zaman olmaz. Onun dışındakiler elbette ki...

ALİ İHSAN KÖKTÜRK (Zonguldak) – Gerçekler acı ama söylenmesi lazım. Bunun arkasında ne olduğunu hepimiz biliyoruz.

HAKKI KÖYLÜ (Kastamonu) – Yani, emin olmadan söylememiz pek doğru olmuyor gibi geliyor.

Onun dışında, yani burada Sayın Bakanımızın görüşü bence oda çok önemli. Tartışmaları dinledi, gördü şu anda. Eğer Sayın Bakanımıza söz verirse daha detaylı... Yani, konu ortaya çıktı, artık ne yapacağımızı belirlememiz lazım. Yani, hep aynı şeyleri söylüyoruz, boşuna konuşup devam edip duruyoruz. Yani, ne yapılması gerekiyorsa o ortaya çıktı. Sayın Bakanın da görüşünü aldıktan sonra bir karar verelim. Bence de bir sorun yok.

BAŞKAN – Ömer Bey ısrarla sizden önce de söz istedi, vermedim.

Ömer Bey özden ayrılmayan ve kısa ve faydalı konuşmalarıyla ünlü. Diğer Komisyon üyelerimizin üstünde anlamında demiyorum, Ali İhsan Bey’le mukayeseli üstünlük de yapmıyorum. Ali İhsan Bey de bizim kardeşimiz. Fakat, arka plan tahlillerine zaten katıl...

ALİ İHSAN KÖKTÜRK (Zonguldak) – Sayın Başkan, arka planda yok mu bir şey?

BAŞKAN – Konuşuruz onu, esasta tartışsınız onu. Esasla ilgili...

ALİ İHSAN KÖKTÜRK (Zonguldak) –Allah’ın bildiğini kuldan mı saklıyoruz? Biz de bildiklerimizi söyleyeceğiz.

BAŞKAN – Ali İhsancığım, o esasla ilgili. Usul tartışıyoruz. Sen hukukçusun ya, usul tartışıyoruz.

Buyurun Ömer Bey.

ÖMER SÜHA ALDAN (Muğla) – Sayın Başkanım, değerli arkadaşlar; şimdi, ben yine tabii uzun konuşmayacağım.

Şimdi, göz ardı edilen bir şey var. İdari yargıya başvuru süresi altmış gündür. Bu her hâlde sanıyorum altmış yıldır yapılan bir uygulamadır, şimdi bu otuz güne iniyor. Şimdi, bunu göz ardı ediyoruz bir kere. İnsanlar bir dosyayı öğrenecek, idari bir işlem, son derece karmaşık, hele vergi işlemleri on beş gün ve biz bunu hemen göz açıp kapayıncaya kadar geçeceğiz. Şimdi, bu insan gidecek Anadolu’nun bir köşesinde bir avukat bulacak, o dava dilekçesini nasıl yazdıracak? Yani, altmış günlük süreyi otuz güne indirmenin davaların hızlanması açısından ne gibi yararları olabilir ki, açıkça taraf, kişiyi mağdur eden bir işlem.

İkincisi, bu kadar dava çokluğuna daire kurarak çözüm bulamazsınız. Aslında nedir, idarenin eylem ve işlemleri dolayısıyla açılmıyor mu bu davalar? Demek ki idare Türkiye’de hukuka uygun kararlar vermiyor. Öncelikle, dava daireleri sayılarını artırmak yerine idarenin hukuka uygun işlem yapmasının yollarını araması daha makul olması gereken bir işlemdir.

Gerçekten son derece, özellikle acele, ivedi yargılama usulü diye bir usul getirilmiş. Turgut Bey’in dediği gibi akçeli işlerin böyle gündemde olması gerçekten dikkat çekici. Ha, altında şu vardır, bu vardır bunun tartışmasını elbette ki yapmıyorum ama çok önemli özelleştirmeler var, Türkiye için önemli, hayati önemi olan şeyler var. Bunları böyle palas pandiras geçirmenin de çok doğru olduğu düşüncesinde değilim.

BAŞKAN – Alt komisyona ne diyorsunuz?

ÖMER SÜHA ALDAN (Muğla) – Bağlayacağım.

İsa Bey’in dediği gibi burada en önemli, acil olan tek bir konu, ceza usulü yargılamasına ilişkin yürürlük yasasındaki bir değişikliktir. Ben de savcılarının duruşmada, asli ceza duruşmalarında olmalarını özellikle istiyorum. Asliye ceza mahkemelerinde çok önemli davalar görülüyor, tek bir hâkime bırakılmamalı.

Son sözüm şu: Eğer bugün alt komisyona gönderilmeden bu yasa tasarısı geçirilmek istenirse ben bu Komisyonunda bireysel olarak olmam.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Şimdi, Bakanım, ben bir noktayı nazar Komisyona arz ettikten sonra... Hükümetimizin görüşlerini Komisyon merak ediyor tabii.

Değerli arkadaşlar, Komisyon Başkanınız olarak idari yargı ve Danıştayın 1868 yılından bu yana ki evrimini yakından biliyorum, Fransız sistemindeki dönüşümleri yakından biliyorum. Şu anda örnek alınabilecek sistem belki -İsa Bey o fırsatı bulamadı- İspanyol sistemidir. Fakat, bu kümülatif veya öze yönelik büyük bir reform değil, görüldüğü üzere kısmi bir değişiklik.

İki görüş ortaya çıktı. Arkadaşlar diyor ki: “Şu son günlerdeki bütçe müzakereleri sebebiyle biz tasarının getirdiklerini, götürdüklerini inceleme, mukayese etme ve hüküm cümlesine ulaşma fırsatını bulamadık. Burada iki yol olabilir: Birincisi, alt komisyon, kısa süreli -hepsi müttefik- ikincisi, erteleyelim, izleyen günlerde...” Tabii, bugün geneli üzerindeki müzakereyi tamamlayarak da alt komisyona vermek mümkün ama bilmediklerini beyan eden arkadaşların genel üzerindeki müzakere kaliteleri üzerinde düşünmek lazım.

Burada, tabii, bu gibi durumlarda, tartışmalı olan konularda benim resen hareket etme imkânım yok, burada Komisyonumuzun görüşü önemli. Sayın Bakanım, alt komisyonu salı gününe kadar alt komisyonda... Çünkü, bir de şu, Bakanımızın beyanı şöyle oldu: “Tasarıda değiştirilmesi öngörülen gelişmeler var, önergeler var.” Belki alt komisyon yoluyla o daha sağlıklı olabilir ama takdir Komisyonumun ama Bakanımızın düşüncesini alalım, ondan sonra ortaya çıkan eğilime göre ben pozisyonumu karara döndüreyim.

Buyurun Bakanım.

BAŞBAKAN YARDIMCISI BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – Sayın Başkanım, değerli arkadaşlar; ifade edilen görüşlerden gerçekten istifade ettim. Onun için herkese ayrı ayrı teşekkür ediyorum.

Birkaç hususu eğer izin verirseniz alt komisyon görüşünü ifade etmeden önce dile getirmek istiyorum.

Bu tasarımı Hükümet olarak Komisyona getirirken amacımız, doğru olanı, faydalı olanı yapmaktır. Yoksa, bir yerden mal kaçırmak veya da bazı şeyleri gizlemek, örtmek değildir, zaten bu fiilen de mümkün değildir. Çünkü, kanun tasarısı gayet açık, buradaki herkes çok tecrübe sahibi, bilgi sahibi insanlar, Türkiye kamuoyu bunu takip ediyor, bunun uzmanları takip ediyor. Bunun altında, üstünde ne olup olmayacağını en az bizim kadar onların da ben bildiğini düşünüyorum. O nedenle bu, iyi niyetle yargılamayı hızlandırmak, vatandaşımızın hakkına erken kavuşmasını sağlamak, kamunun ve vatandaşımızın zararını mümkün olduğu kadar azaltmak düşüncesiyle getirilmiş bir tasarıdır, pek çok gerekçesi de beraberinde. Tabii, bunun içerisinde yapboz tahtası şeklinde bir şey yok, onu özellikle ifade etmek isterim. Çünkü, geçmişte geçici bir madde ile geçici olarak ihdas edilmiş olan kurulların uygulamada Danıştay tarafından bizzat faydası görüldüğü için ve yine savcılarla ilgili kısımda hem HSYK tarafından hem Yargıtay tarafından hem de Adalet Bakanlığı tarafından uygulamada bunların faydası mülâhaza edildiği için, savcılarla ilgili kısım geçici bir süre yeniden uzatılmaya, diğer kurullar ise kalıcı hâle getirilmeye... Çünkü, sistem için ve sistemin sağlıklı işlemesi için, adaletin doğru tevzi için bunun faydası görülmüştür; bu yapboz değil, doğru bir adımın devamlı hâle getirilmesi konusunda bir adımdır.

Savcılarla ilgili ben de aynı şeyi sordum bu şeyi incelerken “Ne gerek var?” diye, hatta itiraz da ettim “Çıkaralım bunu.” dedim. Ama şöyle bir husus çıktı ortaya: Bu yeni Ceza Muhakemesi Kanunu’nun yürürlüğe girmesinden sonra, iddianamenin iadesi müessesesi de yeni bir müessese ihdas edildi. Tabii, bunun ilk uygulaması üzerine, savcılarımız eski alışkanlıklarıyla çalاکalem birtakım iddianamelerle mahkemelerin huzuruna gelince, mahkemeler bu iddianameyi iade konusunda kararlarını çoğaltınca ortaya ciddi bir sorun çıktı. Onun üzerine dendi ki: “Bu soruşturma evresi, yeni Ceza Muhakeme Kanunu’nun öngördüğü kalitede, standartta daha iyi olması için savcılarının bunun üzerine biraz daha yoğunlaşması, bu iddianamenin iadesi sayısının azalması için böyle bir ihtiyaç var, onun üzerine getirilmiş bir düzenleme.” Şu anda da bu tam oturmuş değil, pek çok yerde iddianame iade edildi, iade edilmedi. HSYK, Yargıtay, Adalet Bakanlığı bu müessesenin bu anlamda oturması ve savcılarımız bakımından, mahkemelerimiz bakımından da daha sağlıklı işler hâle getirilmesi bakımından, bunun süresinin uzatılması konusunda bir ihtiyacı dile getirdiler. Ben, şahsen itiraz ettim, itiraz etmeme rağmen bunu makul gördüm; böyle bir ihtiyaç varsa bu da hakikaten doğruysa, bu sistemin oturması, adaletin erken tecellisi için şartsa -ki hepimiz öyle inanıyoruz- onun için bunun uzatılması hususu burada tekrar huzurlarınıza getirildi.

Tabii, dava sayılarının artması, hakikaten baktığınız zaman bayağı bir artış var. Buna tabii bir cepheden baktığınızda “Ya, haksızlıklar çok da işte ondan davalar çoğaldı.” diye eleştirilebilir, bu eleştiriyi söyleyen kendince haklı da olabilir. Ama öte yandan baktığınız zaman adalete erişim de kolaylaştı. Türkiye’de idare mahkemesi sayısı eskiden -bana dün söyledi arkadaşlar -25’ ken şimdi 43’e çıkmış durumda. Dolayısıyla, mahkeme yanı başına gelince daha kolay dava açma yani hakkını, hukukunu yargı yoluyla da arama yolunun kolaylaşması, bu bir.

İkincisi de: Tabii, Hükümet açısından ben baktığım zaman da iş yapmamızın çoğalması. İşte, bölünmüş yollar yapıyoruz, kamulaştırmalar var, hastaneler yapıyoruz, büyük yatırımlar yapıyoruz yani devasa işler yapılıyor. Devletin yatırımları, hizmetleri çoğaldıkça da bu hizmetlerden kaynaklı olarak vatandaşların tabii bundan mağduriyeti olduğu zaman bunu yargı yoluyla araması en doğal hakkıdır, buna biraz da böyle bakmak... Öte yandan da tabii başka birtakım kolaylıklar nedeniyle... Bütün artma nedenlerini

sayacak değilim ama bunun bazı başka gerekçelerinin olduğunu da, haksızlıkla değil de belki çok iş yapmayla da bir alakası olduğu hususunu dikkatinize sunmak istiyorum.

Tabii, diyelim ki memurların lehine, memurlar veya herhangi birileriyle ilgili bir düzenleme yapıldığında veyahut da işte bir karar çıktığında -lehlerine bir karar çıkıyor- birdenbire o karar üzerine yüzlerce dava açılıyor. Örneğin, bu grup davalarla ilgili, ben neden ihtiyaç duyulduğunu...

BAŞKAN – Bakanım, onları esasta müzakere ederiz ama usulü sonuçlandırırızsak...

BAŞBAKAN YARDIMCISI BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – Ama Sayın Başkan, iki tane şey söyleyeceğim izin verirsiniz. Bir grup davayı söyleyeceğim bir de İvedi yargılama usulü ile ilgili söylememe izin verin, ondan sonra diğeri...

Şimdi, bu, grup dava esasında büyük bir ihtiyaçtan doğdu. Türkiye’de, örneğin, Anayasa Mahkemesi bir kanun hükmünü iptal ediyor, onun üzerine yeni bir hukuki durum ortaya çıkıyor, Türkiye’nin dört bir yanından davalar açılıyor. Yine, bazı bankalar, geçmişte Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonuna devrediliyor, bununla ilgili yüzlerce, binlerce davalar geliyor. Yine, çalışanların tasarrufla teşvik edilmesi ve bu tasarrufların değerlendirilmesiyle ilgili bir adım atıldı, bununla alakalı yine bir sürü dava... Hizmetlerin birleştirilmesi suretiyle emekli sandığı dışındaki sosyal güvenlik kurumlarından yaşlılık aylığı bağlanan kişilere ödenecek emekli ikramiyesinden, yolluk ödemelerinden, uzman öğretmenli atamadan, kapsam dışı personel ücretlerinden, vesaire...

BAŞKAN – Bekirciğim daireye girmedik, kapıdayız daha...

BAŞBAKAN YARDIMCISI BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – Sayın Başkanım, müsaade buyurun ama müsaade verin.

BAŞKAN – Esasa ilgili konuşulacak.

BAŞBAKAN YARDIMCISI BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – Bütün bunlara baktığınız...

BAŞKAN - Evet, buyurun.

BAŞBAKAN YARDIMCISI BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – Maddede görüşeceğiz ama eleştiri olduğu için söylüyorum.

Bunlara siz ayrı ayrı dava açtınız, ayrı ayrı Danıştaya gitti, ayrı ayrı şunlar oldu, uzuyor. Ama bir tane pilot dava açılın, buna bakılsın, neticelenince de mahkemeler bununla ilgili kararını versin, ayrıca da bu ikinci bir defa da temyize gitmesin. Şimdi, burada çok ilginç bir şey var o detayda da: İdari Dava Daireler Kurulu buna karar veriyor, karar verirken her daireden 2 kişi oluyor ama bu davayla ilgili karar verirken o ilgili dairenin başkanı ve 2 tane üye de ayrıca katılıyor. Dolayısıyla, aynı daireden 5 kişi oluyor ve faydalı bir sonucu ortaya çıkarıyorlar; vatandaşımızın hakkına daha kolay ve kısa sürede ulaşmasını sağlayan bir iş, adaletin tecellisine yardım eden bir düzenleme.

İvedi yargılamayla ilgili...

BAŞKAN – Esasa muallak beyanlarını acaba esas aşamasında izin verir misiniz?

BAŞBAKAN YARDIMCISI BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – Vereceğiz.

Ama benim konuşmamı lütfen...

BAŞKAN – Kesmem, kesmem...

BAŞBAKAN YARDIMCISI BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – Ama Sayın Başkanım, izin vermiyorsunuz!

BAŞKAN – Ama öbürleri de cevap verecek.

Peki, buyurun Bakanım.

BAŞBAKAN YARDIMCISI BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – Son olarak onu...

İvedi yargılamayla ilgili konular, hem vatandaşımızla hem de devletimizle çok yakından ilgili, hepimizle. Çünkü, bir yerde ihale yapılıyor; ihalede hastane yapacağız, köprü yapacağız, ne yapacaksak yapacağız, itirazlar oluyor, konu yargıya intikal ediyor, aylarca sürüyor, o zaman o yatırım için ayrılan para, verilen emekler şunlar bunlar bir sürü sıkıntıya giriliyor. Biz, diyoruz ki: Bu gene yargı süreçlerinde devam etsin ama bu işler biraz acele iş gibi görülsün ve hızla neticelendirilsin; hem yatırım yapılsın hem de diğer işler.

Özelleştirmelerle ilgili çarpıcı rakımlar var, önümüzdeki oturumlarda inşallah onu ben size takdim edeceğim. Şimdi, o rakamlara baktığınızda devlet milyarlarca lira zarara uğrattılıyor. Bu işleri zamanında yapmak hem vatandaşa hem de devlete kazandıracak, o nedenle de buradaki yargılamayı hızlandıran bir adım atıyoruz.

Alt komisyon hususuna gelince Sayın Başkanım, bizim derdimiz de buradan faydalı, yararlı ve doğru olan bir düzenlemenin çıkmasını sağlamaktır. Biz, davanın atmış gününü otuz güne indiren kısmıyla ilgili de önerge... Başka konularda da var. Ben, onları burada paylaşmak istemiyorum ama bu Bilim Kurulu’nun, uzun zamandır İdari Yargılama Usulü Kanunu üzerinde çalışma yapan Bilim

Kurulu'nun ortaya koyduğu bir öneridir ve bu, hem devleti, idareyi süre bakımından vatandaşa daha erken cevap verme hem de vatandaşı, hakkını arama konusunda, daha erken hareket etme konusunda zorlayan bir adım. Ama biz bu noktada ısrarcı değiliz "Yani ille de bu olsun, olmasın." diye değil, bunu müzakere edelim ve bunlar üzerinde Komisyonumuzun katkılarıyla bunlar şekillensin. Biz de Hükümet olarak, alt komisyonda bunun değerlendirilerek... Ama sürenin de kısa olması çünkü Meclisimizin teamüllerinde bildiğim kadarıyla bir ara verme şeyi de var yani onu da dikkate alarak önümüzdeki hafta içerisinde bitmek üzere bir alt komisyon olursa arkadaşlarımızın katkısıyla biz de daha iyi bir hâle getirilebileceğini düşünüyoruz.

Teşekkür ediyorum.

İSA GÖK (Mersin) – Konuşmanızın son cümlesi çok önemliydi Sayın Bakan, çok teşekkür ediyorum, sağ olun.

BAŞKAN – Değerli Bakanım, Komisyondaki arkadaşlarımız, ortaya koyduğunuz sonucu vücut dilleriyle şükranla karşılıyorlar. Fakat, benim istirhamım şu: Alt komisyona katılacak bir hocamız vardı, şimdi ismi okundu, profesör dendi. Siz mi Hocam?

PROF. DR. MURAT SEZGİNER – Evet.

BAŞKAN - Bu konuda özellikle istirham ediyorum, Fransız sistemi, İspanyol modeli... Çünkü bu konuda faydalı olabilir. Eğer vakit bulursam belki ben de katılabilirim ama zamanım yok, yoğunluğum var. Bekir Bey'in atıfta bulunduğu gibi grup davaları, ivedi yargılama modern idare hukukunun –dolaylı olarak kısmen Ali Rıza Bey de atıf yaptı- önemli araçlarından birisi. Bütün mesele, mevcut yapıyla uyumlu ama adil yargılamayı daha süratli sağlayacak bir model.

Arkadaşlar, alt komisyon işine ne dersiniz, ısrar ediyor musunuz alt komisyona gitmesin görüşünde ısrarlı mısınız?

RAMAZAN CAN (Kırıkkale) – İsrar etmiyoruz Sayın Başkan, olabilir.

BAŞKAN – O zaman ben alt komisyona...

ALİ RIZA ÖZTÜRK (Mersin) – Sayın Başkanım, bir talebim var Sayın Bakandan: Önerge dedi ya, o önergeleri de versin alt komisyona, tartışsın.

BAŞBAKAN YARDIMCISI BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – Tabii, tabii verimiz.

BAŞKAN – Orada yapacaklar, öyle olur zaten, aksi takdirde sürpriz olur, alt komisyonunun amacı o. Bekir Bey'in o beyanı bizim için çok önemli çünkü değişim ihtiyacı olduğuna göre onlar o anda tartışılacak.

Alt komisyona gönderilmesi hususunu yüksek oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Oy birliğiyle alt komisyona tevdi edilmiştir.

Alt komisyon üyelerini ismen partilerden istiyorum.

Değerli arkadaşlar, isimleri ve partilerini okutuyorum: Ali İhsan Köktürk, Turgut Dibek, Ali İhsan Yavuz, Mustafa Kemal Şerbetçioğlu, İlknur İnceöz, Murat Göktürk, Murat Başesgioğlu.

Oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Sarı ve zımnı muvafakat bileşkesinde oy birliğiyle...

Alt komisyon raporunu pazartesi gününe Komisyonumuza, ana komisyona teslimi ve günün...

ALİ İHSAN KÖKTÜRK (Zonguldak) – Sayın Başkan, bugün cumartesi, yarın pazar, uzman gelecek, salı gününden önce toplanamayız, salı günü toplanmamız lazım.

BAŞKAN – Pazartesi gününe tevdi...

ALİ İHSAN KÖKTÜRK (Zonguldak) – Pazartesi günü toplanamayız Sayın Başkan.

BAŞKAN – Alt komisyon toplantısı değil kardeşim; toplantıyı bugün yaparsınız.

ALİ İHSAN KÖKTÜRK (Zonguldak) – Bugün yapamayız efendim, salı gününe kadar hazırlık yapacağız.

BAŞKAN – Komisyonu çarşamba günü saat 10.30'a erteliyorum. Salı günü akşam...

BAŞBAKAN YARDIMCISI BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) - Sayın Başkan, çarşamba günü MKYK var; Adalet Bakanı orada, bütün bakanlar orada...

ALİ İHSAN KÖKTÜRK (Zonguldak) – O zaman Komisyonu perşembe günü toplayın, salı günü de alt komisyon toplansın, perşembe günü de Adalet Komisyonu toplansın.

BAŞKAN – Kardeşim, bunlar bana ait yetkiler. Mübarek, tamamen böyle paylaşımlı yetki. Yapmayın yani Komisyon Başkanınızın, 26'ncı maddeye göre deklaratif, resen yetkileri var.

ALİ İHSAN KÖKTÜRK (Zonguldak) – Siz ne zaman topluyorsanız ana komisyonu toplayalım, alt komisyon salı günü toplanır...

BAŞKAN – Alt komisyon bugün toplanır, salı günü 14.30'a toplantıyı...

ALİ İHSAN KÖKTÜRK (Zonguldak) – Biz gelmiyoruz; o zaman toplansınlar arkadaşlar. (Gürültüler)

BAŞKAN – Bekirdiğim, çarşamba günü gelme imkânınız yok mu?

BAŞBAKAN YARDIMCISI BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – Geliriz.

BAŞKAN – Çarşamba günü saat 10.30'da Komisyonu topluyorum. Zabıtla tebligatı yaptım, tutanakla tebligatı yaptım. Alt komisyon raporunu kural olarak pazartesi akşamı ama en geç ve mazuren salı akşamı teslim ediyorum.

TURGUT DİBEK (Kırklareli) – Pazartesi günü toplanamayız. (Gürültüler)

BAŞKAN – Turgut, konuşun kendiniz, bunları bana bırakmayın ya.

Bakın yine tekrarlıyorum: Kural olarak pazartesi akşamı, mazuren veya mazereten salı akşamı alt komisyon raporunun ana komisyona teslimi öngörülüyor. Çarşamba günü yine 11.30'a -10.30 demiyorum çünkü gece müzakereler var, geç kalıyoruz-erteliyorum.

Turgut, göndermeyeceğim davetiye.

TURGUT DİBEK (Kırklareli) – Telefonla perşembeye kalıyor.

BAŞKAN – Ama salı akşamı getireceksiniz raporu Turgut.

Kapanma Saati: 12.58